

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, a ek. posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112

Sklepi

banovinske skupščine JUU, sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani dne 4. julija 1931.

PREDLOGI GOSPODARSKEGA ODSEKA, SPREJETI NA SKUPŠČINI.

1. Predlagani proračun za leto 1931/32. se sprejme v celoti soglasno.

2. Plača pisarniškega osebja, ki nima drugih dohodkov in je navezano samo na to službo, naj se v okviru v proračunu predvidenega zneska pod 3/a primerno zviša.

3. Sprejmejo se nastopni predlogi nadzorstvenega odbora

a) Vsakoletni proračun naj se sestavi na podlagi faktičnih dajatev članstva. Opuščajo naj se vse v zraku viseče postavke, kakor so dohodki inšerativov. Prispevki inšerativov naj se zbirajo v posebnem fondu, ki bi služil v korist organizaciji po sklepih in navodilih banovinskih skupščin.

b) Glede potnih se sklone soglasno, da ono društvo, ki povabi člana banovinske sekcije na zborovanje, nosi potne stroške samo, ako pa pošlje sekcija iz lastne inicijative društvu svojega člana, nosi te stroške sekcija sama.

c) Sklepi lanske pokrajinske skupščine v Novem mestu glede nerednega plačevanja naj ostanejo še nadalje v veljavi.

4. Nova sekcija JUU naj stopi glede omogočenja nadaljnjega izhajanja »Prosvete« v stik s kraljevo bansko upravo, da doseže dovoljno gmotno podporo, ker bi bilo nadaljnje izhajanje tega lista ogroženo, ako bi slonelo skoro izključno na ramenih učiteljskega, ki to delo zunaj vrši ne v svojem, temveč v interesu naroda in države.

5. Gospodarski odsek ugotavlja po razmotrivanju položaja naših stanovskih gospodarskih in socialnih ustanov sledeče: Nujno potrebno je:

a) Gospodarska vzgoja članstva, da se bode zavedalo v polni meri velike važnosti skupnih gospodarskih, socialnih in stanovskih institucij za razvoj in napredek našega stanu.

b) Reorganizacija naših sedanjih stanovsko-gospodarskih ustanov v tem smislu, da dosežejo med njimi organsko zvezo in stike ter jih prilagodimo razmeram in potrebam današnjega časa in današnjih prilik.

Zato naroča delegacija, da se loti vodstvo sekcije teh vprašanj z vso resnostjo in zastavi vse svoje sile ter jih dovede do rešitve.

6. Priporoča tovarišem in tovarišicam, ki imajo otroke, da jih vpišejo v »Učiteljsko samopomoč za otroke«.

7. Sekcija naj stremi za tem, da se gospodarsko osamosvoji (UGP, učila, šolska oprema, tiskarna).

8. Člani JUU naj se pozovejo, da vstopijo v čim večjem številu kot zadržniki Učiteljskega doma v Ljubljani in Mariboru, podpirajo ob vsaki priliki UGP, potom katere ima Učiteljski dom svoje ugodnosti.

SKLEPI ODSEKA ZA OBMEJNO SOLSTVO.

1. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo znatno napredovanje jugoslovenskega življenja. Prosimo naše oblasti, da na podlagi tega štetja omeje manjšinske razrede.

2. Verouk naj se poučuje v šoli, kakor v cerkvah in državnem jeziku.

3. V obmejnih krajih Prekmurja, kjer živijo Slovenci, naj se že končno odpravijo prepovedi in madžarskem jeziku, katerega mlajše generacije v obče ne razumejo.

4. Učitelstvu, ki je v obmejnih krajih, posebno v Prekmurju, vršilo v izvanredno težkih razmerah takoj po zasedbi svojo službo, naj se štejejo leta do sprejetja novega uradniškega zakona tako, kakor se je to izvršilo v Južni Srbiji.

5. Opaža se, da je na obmejnih solah več učiteljskih mest nezasedenih, ali pa, da so na tako eksponiranih mestih same ženske učne moči. Prosimo, da se taki nedostatki odpravijo in se namesti na ta mesta narodno zavedno in delavno učiteljstvo, predvsem moški.

6. Prosimo, da se učiteljstvo na obmejnih solah v izvenšolskem delovanju za narod in državo primerno podpre. Vse delovanje raznih elementov, in ker je v obmejnih krajih skoraj vsa vplivna gospodarska premoč v tujih rokah, obstoja bojazen, da postanejo gospodarsko in nacionalno delavni učitelji žrtve svojega državotvornega udejstvovanja.

7. V nacionalno prosvetnem delu na meji ni nobenega sistema. Vse delo je le slučajno in večinoma brezplodno, ker dela vsaka nacionalna organizacija ali pa posamezniki samo zase, ne oziraje se na drugo. Prosimo vsa nacionalna, narodno-obrambna društva, da izvolijo skupni odbor, ki bo organiziral in usmeril bodoče delo sporazumno z učiteljstvom obmejnih sol.

8. Narodno-obrambne organizacije naj posvečajo pažnjo našim manjšinam v inozemstvu in jih podpirajo s knjigami, časopisi in podobno.

9. Več pažnje je treba posvečati tudi našim solam v inozemstvu.

SKLEPI ODSEKA ZA KMETSKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNO SOLSTVO.

1. Banska uprava (prosvetni oddelek) naj z odlokom na sreze naroči, da se šole po krajevnih šolskih odborih naroče na Kmetijsko Matico.

2. Banovinska skupščina JUU skleni, da se postavi na dnevni red prve državne skupščine v naši banovini referat: »Naša kmetijsko-nadaljevalna šola«. Začasno pa sekcija Ljubljana informiraj odločilne tovariše JUU o kmetijsko-nadaljevalnem solstvu.

SKLEPI ODSEKA ZA OBRATNO IN TRGOVSKO NADALJEVALNO SOLSTVO.

Odsek sprejme sklepe za spremembo poglavja II. oddelek 1. (člen 179., odstavek 1. in oddelek 3., čl. 220. do 231. osnutka novega zakona o obrtnih), ki obravnava vprašanje vajencev in vajeniške nadaljnje izobrazbe. Spreminjalni predlog temelji na sklepih lanske redne skupščine JUU v Novem mestu. Prebran predlog se po predhodnem pretrusu soglasno odobri in ga je skupščina sprejela z naročilom, da ga sekcija nemudoma predloži na pristojno mesto (Predlog priobčimo v eni prihodnjih številkih).

SKLEPI PEVSKEGA ODSEKA.

I. Ker mora pevski zbor JUU, poverjeništvu Ljubljana po čl. 76. uradniškega zakona likvidirati, predlagamo, da postane učiteljski pevski zbor odsek JUU, sekcije za Dravsko banovino.

II. Zbor naj goji jugoslovensko, predvsem slovensko pesem.

III. Sekcija naj izda na učiteljstvo apel, da se pevski zbor ne omalovažuje. Pevci naj se z ljubeznijo oprimejo dela, ostali pa naj jih radevolje vsestransko podpirajo.

IV. Zbor naj se imenuje »Učiteljski pevski zbor JUU — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani«.

SKLEPI ODSEKA ZA MLADINSKI TISK.

1. Predloga Učiteljskih društev iz Mežiške doline in kamniškega okraja glede ločitve »Našega roda« in Mladinske Matice se zavrne, ker je sedanja fuzija pokazala velik uspeh.

2. »Naš rod« naj izhaja vsak mesec 15. ter naj prične s 15. oktobrom.

3. Vpliva naj se na učiteljstvo, da skuša takoj ob začetku šole nabrati čim večje število naročnikov, ki plačajo vsaj polletno naročnino, in sicer prvi obrok do 15. oktobra, ostanek pa do 15. februarja.

4. Knjige Mladinske Matice naj se razpošljejo v času od 15. maja do 1. junija.

5. Poleg rednih naj izdaja Mladinska Matica tudi izredne publikacije, za katere naj se uvede subskripcija. Pri teh publikacijah naj se upoštevajo zlasti knjige, ki bodo služile učiteljstvu pri pouku iz realij.

6. Odbor Mladinske Matice se pooblašča, da po potrebi osnuje Mladinsko Matico na združni podlagi.

7. V odsek Mladinske Matice se predlagajo: Ribičič Josip, Slapšak Julij, Skulj Andrej, Širok Albert, Levčeva Anka, Zupančič Jože, Černejeva Anica.

8. Poleg tega naj skupščina imenuje še gotovo število tovarišev(ic) izven Ljubljane, ki se zanimajo za mladinsko literaturo, da se jih po potrebi skliče proti povrnitvi efektivnih stroškov. V ta širši odbor predlaga odsek: Zerjava Alberta, Pirnata Viktorja, Šterka Davorina, Ločniškarja Franca, Klemečiča Vlada, Gregorčiča Edvarda, Ivanjšiča Ljudevita.

9. Za urednika »Našega roda« se predlaga Josip Ribičič.

PREDLOGI ŠOLSKO-UPRAVNEGA ODSEKA IN ODSEKA ZA STANOVSKO-POLITIČKI TISK.

1. T. K. Skala: »Alpinizem« Predsednikom se priporoči, da članstvu priporoče to lepo in koristno knjigo.

2. Društvena poročila v »Učit. Tovarišu« naj bodo kratka in jedrnatna ter naj obsegajo le one bistvene zadeve, ki interesirajo vse članstvo.

3. »Popotnik« naj ostane v istem obsegu kot sedaj; služi naj današnjim potrebam, zlasti nacionalnim in naj se ne forsira toliko inozemski vpliv današnje pedagoške vede.

4. Izpremeni naj se § 2., odst. 3. pravil JUU in izda poslovnik k pravilom v tem smislu, da se dovoli obstoj tudi onim učiteljskim društvom, ki nimajo svojega sedeža na sedežu sreskega šolskega nadzornika. Predsedstvo sekcije naj takoj odpošlje ta predlog glavni upravi JUU kot nujen, da bo ta zadeva do glavne skupščine urejena.

5. Dobesedno se sprejme spomenica pov. JUU v zadevi poročanja o kriminalnih dogodkih, ki je objavljena na drugem mestu.

6. Sprejme se predlog učiteljskega društva Ljubljana-okolica zahodni del, naj bi izdala Slov. šolska Matica knjižico zemljepisne tvarine o naši državi in jugoslovenskega ozemlja izven države.

7. Skupščina JUU, sekcija za Dravsko banovino prosi kraljevo vladu, naj prizna vsem državnim uradnicam in uslužbenkam ne glede na to, dali so poročene ali samske, polno draginjsko doklado.

8. Prosimo kraljevo upravo naj prevzame sama izplačevanje stanarin. Dokler se to ne zgodi, naj se od občin izterjajo tozadevni zaostanki in dolgovi učiteljstvu.

9. Društva zberejo za svoja območja statistične podatke in izdelajo primerjalne tabele različnih krajev ter ta material predložijo sekciji v svrhu ureditve draginjskih razredov.

V uredbo o ocenjevanju naravnih stanovanj naj se vnese člen, da se učiteljstvu v nobenem slučaju ne smejo ocenjevati stanovanja višje, kakor znaša stanarina za posredne kraje po zakonu o narodnih solah.

10. Učiteljstvo naj se ne premešča brez prošnje.

11. Z ozirom na podvojeno delo in veliko odgovornost naj se šolskim upraviteljem prizna za njih delo primerna nagrada v tej obliki, da se potom zakona o sistemizaciji ali uredbe o ocenjevanju naravnih stanovanj doseže zakonito določilo, da se ne glede na čl. 29. uradniškega zakona šolskim upraviteljem ne odteguje stanarina, oziroma znesek za naravno stanovanje od draginjskih doklad.

12. Izposluje naj enakost draginjskih doklad vseh poročenih učiteljic.

13. Naj se v poslovniku k pravilom JUU predvideva tudi širši svet, ki naj obstoji iz predsednikov vseh sreskih učiteljskih društev.

Spomenica JUU,

sprejeta na banovinski skupščini dne 4. julija 1931. v Ljubljani. (Dnevniku časopisu v Dravski banovini v zadevi poročanja o kriminalnih dogodkih.)

Noben izobražen človek ne more odrekat dnevnemu časopisu velike izobraževalne in vzgojevalne moči v široki masi našega naroda. Najmanj mu more to učiteljstvo, ki se zaveda, da razširja, pogloblja in utrjuje dnevno časopisje to, kar je učiteljstvo v izobraževalno in vzgojevalno smer vsejalo in privredlo med podmladkom našega naroda do krepkega kaljenja in bujnega cvetenja. Ali, ko se začne razvijati sadovi, je opazilo učiteljstvo na veliko žalost, da je med temi sadovi mnogo črvivih in že tudi nagitih.

Kaj je temu vzrok?

Je mnogo vzrokov; ali resnica je, da ni eden izmed najmanjših poročanje dnevnega časopisa o kriminalnih dogodkih.

Škoda... In zakaj?

Če pregledujemo dnevno časopisje, se ne moremo načuditi skrbri, ki jo posveča dnevno časopisje uvodnim člankom, s katerimi utira pot ti in oni veliki ideji; načuditi se ne moremo skrbno pisanim političnim člankom, ki odpirajo pogled po domu in svetu; načuditi se ne moremo nagromadeni dnevni, tedenski itd. kroniki; načuditi se ne moremo zajemljivim člankom iz realnega sveta (zgodovina, zemljepisje, prirodoznanost, naravoslovje, gospodarstvo, gospodinjstvo, tehnika, matematika i. dr.); doma in v tujini; načuditi se ne moremo literarnim prispevkom za mladino in odrasle. Ali, tudi poročilom o kriminalnih dogodkih se ne moremo načuditi.

Zakaj neki ne?

Zato, ker so podani v največ slučajih tako kot jih podaja slab film, ki ne dviga ne duše in ne srca kvišku, temveč ju tlačí k tlom med prah in blato, med katerim se morajo umazati duše in srca mladih in tudi odraslih.

In zaradi tega, samo zaradi tega, smo se odločili naprositi vse dnevno časopisje v Dravski banovini s to spomenico, da krene v zadevi poročil o kriminalnih dogodkih na nova pota, t. j. da posveča tudi poročilom kriminalnih dogodkov — makari so ti še tako grdi, umazani, krvavi in gnili — vso ono skrb kot jo posveča ostalim svojim raz-

Predlogi odseka za narodno izobraževanje.

1. Po § 82. zakona o narodnih solah, kjer pravi: »Učitelji bodo podpirali vsako delovanje izven šole...« so isto vršili in zašli čisto v velike materialne težave, vsled česar je trpel njihov delovni uspeh, trpi pa tudi njihov vpliv in ugled, ki je za uspeh takega delovanja neobhodno potreben. Zato naj naprosi naša organizacija prosvetno oblast, da ta izda v zvezi z navedenim § odredbo, da učiteljstvo podpira vsako delovanje izven šole, ako ni s tem gmotno priznato.

2. Stalnemu odseku za narodno izobraževanje se odstopi v realizacijo za prihodnje leto naslednji predlog: »Kakor so potrebni praktični počitniški tečaji za zadržarstvo, ročno delo, kmetijstvo i. dr. panoge, ravno tako si želi učiteljstvo ormoškega učiteljskega društva tudi teoretično-znanstvenih tečajev pedagoške stroke in njenih pomožnih ved na sedežih univerzitetnih mest, kjer so na razpolago laboratoriji, strokovne knjižnice in dobre učne moči. Taki tečaji naj bi imeli visokošolski značaj ter materialno in moralno pomoč države, oziroma banovine in učiteljske organizacije. Naročamo JUU, sek. Ljubljana, da deluje za ustanovitev takih teoretično-znanstvenih tečajev že v letošnjih počitnicah.«

3. JUU, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani predloži banski upravi posebno spomenico, v kateri jo naproša, naj predvideva v svojih proračunih gmotno podporo onemu učiteljstvu, ki se udeležuje katerihkoli tečajev, pa nima samo dovolj sredstev za kritje s tem združenih stroškov.

4. Vodstvo organizacije naj posveča več pažnje našim učiteljscem. Postanejo naj centrale za vse šolsko delo učiteljstva, nekaka izžarišča novih, preizkušenih idej in stremeljenj na učenem in vzgojnem polju narodnega solstva. — Zato morajo dobiti ti zavodi najboljše učne moči, vzorne pedagoge(inje).

5. Ugotavljamo, da je pri posameznih sokolskih edinicah, posebno na deželi predvsem potrebno prosvetno in gospodarsko delo. Vseled tega pozivamo vse učiteljstvo, da se udeležuje pri SKJ posebno na prosvetnem in gospodarskem polju.

6. Poslovnik odsekov in referentov za narodno izobraževanje JUU, sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani se odobri v celoti, kakor je priobčen v 6. številki »Prosvete« z dne 18. junija 1931.

predelkom; kakaj resnica je, da se učimo tudi ob napakah; ali ta nam naj dviga človeka iz prahu in blata k luči, k solncu; ta nauk naj leči najbolj gnile rane človekove. Ob tem pa ne mislimo na kako moralizovanje, temveč ob tem mislimo na resnico, kam bi se lahko povzpeli ta in oni izgubljenec, da ni plul že od svoje nežne mladosti po umazanih vodah in brodil po smetiščih in gnojščih.

Ni to nemogoče; treba je samo dobre volje in mladina in odrasli ne bodo videli junaka v propalici, temveč v človeku poštenjaku, ki ima dušo in srce zase, a ju ima še v večji meri za svojega bližnjega.

Vemo, ta in oni nam bo del, da dnevno časopisje ni za otroke. Lahko je to reči... Ali malo težje pa je podirati ona stojala, raz katera vabi nalepljeno dnevno časopisje kot krčič lepak v svoje obližje dan za dnem od jutra do večera mlado in staro.

To naj dnevno časopisje v Dravski banovini upošteva in uverjeni smo, da nam te spomenice ne more zameriti; kakaj za izobrazbo in vzgajanje našega naroda so poklicani vsi ljudje dobre volje; in da ima naše dnevno časopisje v tem oziru dobro voljo, tega ne dvomimo; in zaradi tega smo trdno uverjeni, da naša spomenica ne bo ostala glas vpjočega v puščavi.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 16/I.

En gros.

En detail.

Izdelava in prodaja
damae in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno